

GULÁCSY LAJOS (1882-1932)

Sárga ruhás nő virágcsokorral (Várakozás II.), 1912 körül
Woman in yellow dress with bouquet (Waiting II.), around 1912

Pasztell, karton | Pastel on cardboard, 100x70,5 cm
Jelezve jobbra lent: Gulácsy (kétszer) | Signed bottom right: Gulácsy (twice)
Jelezve balra lent: Gulácsy | Signed bottom left: Gulácsy

Kezdő ár | Starting price: 8 000 000 Ft / 24 242 EUR
Becsérték: 15 000 000 – 20 000 000 Ft
Estimated value: 45 455 – 60 606 EUR

GULÁCSY

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

- | Gulácsy Lajos emlékkiállítás (1882-1932).
Szekszárdi Művészetek Háza, Szekszárd, 1986. július 1. – szeptember 28., katalógus: 4.
- | Megfestett álmok. Mese, látomás, álom a magyar művészetben 1903-1918.
Freud Múzeum, 2003. november 12. – 2004. január 18. –
Ernst Múzeum, Budapest, 2004. március 14. – április 25., katalógus: 35.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

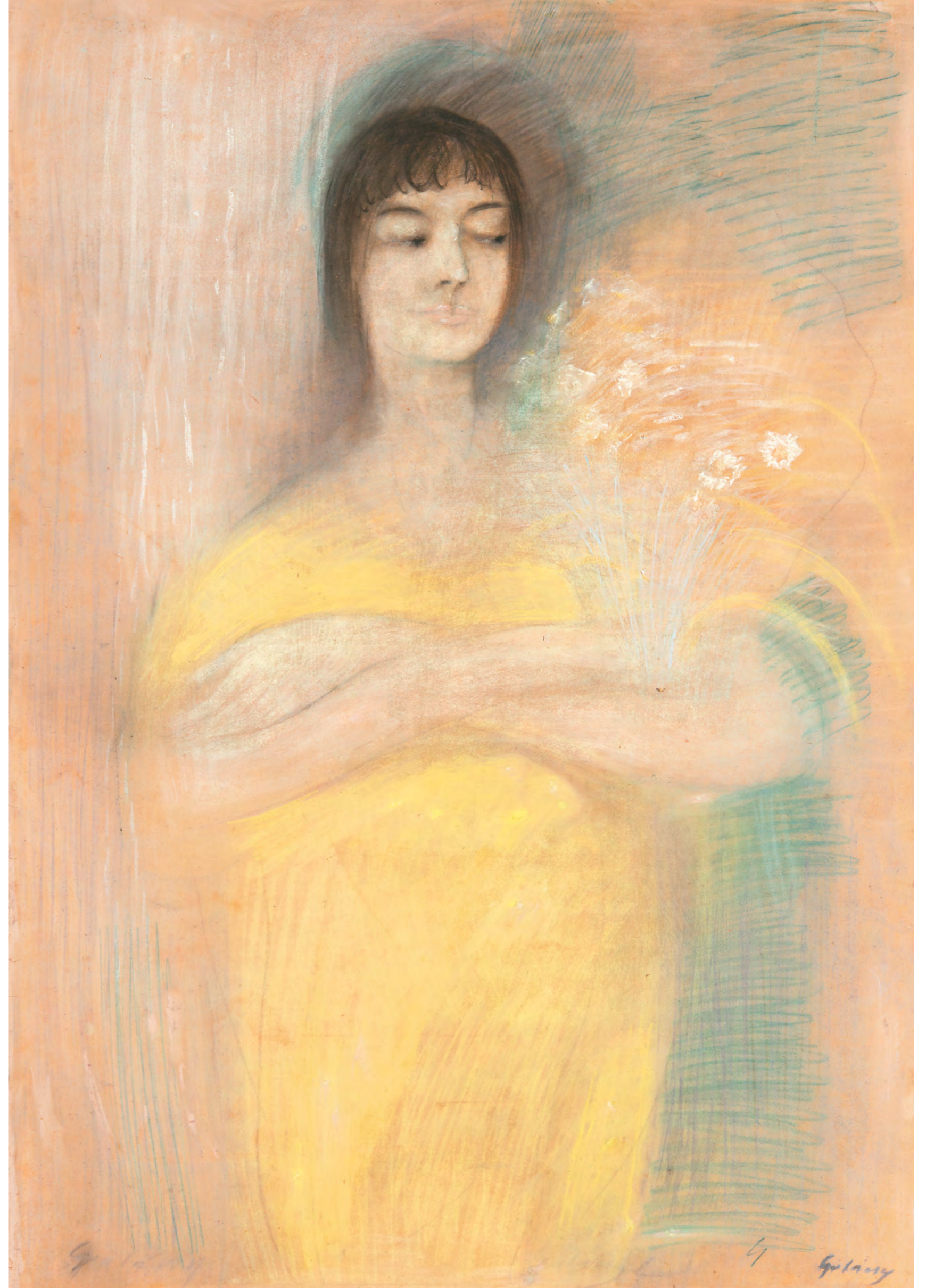
- | Szij Béla: Gulácsy Lajos. Corvina Kiadó, Budapest, 1979., 91. kép
- | Marosvölgyi Gábor: Gulácsy Lajos. Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2008., 140. kép

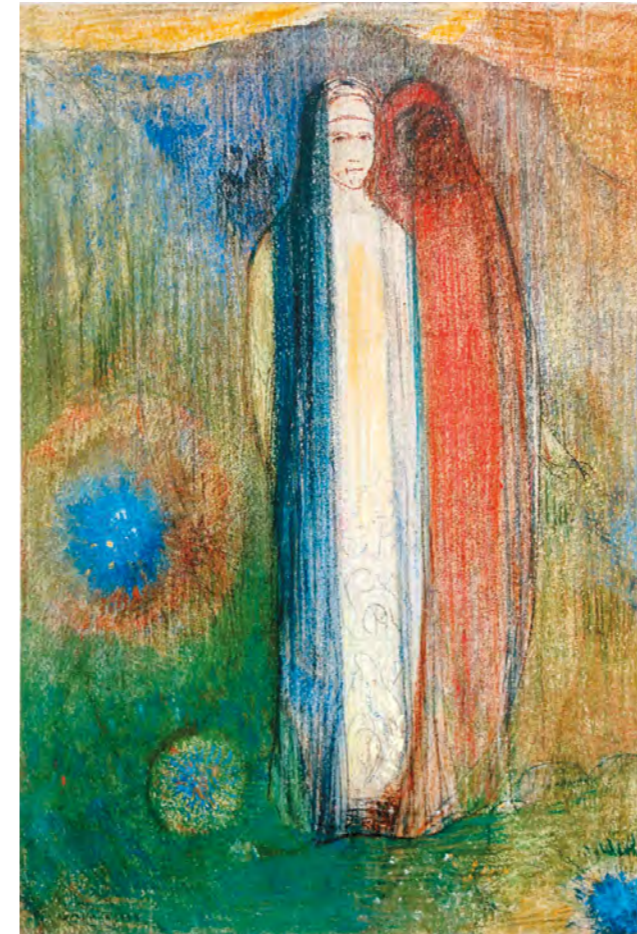

1. Gulácsy Lajos a harmóniumnál másodmagával
Székely Aladár felvétele, 1910 körül

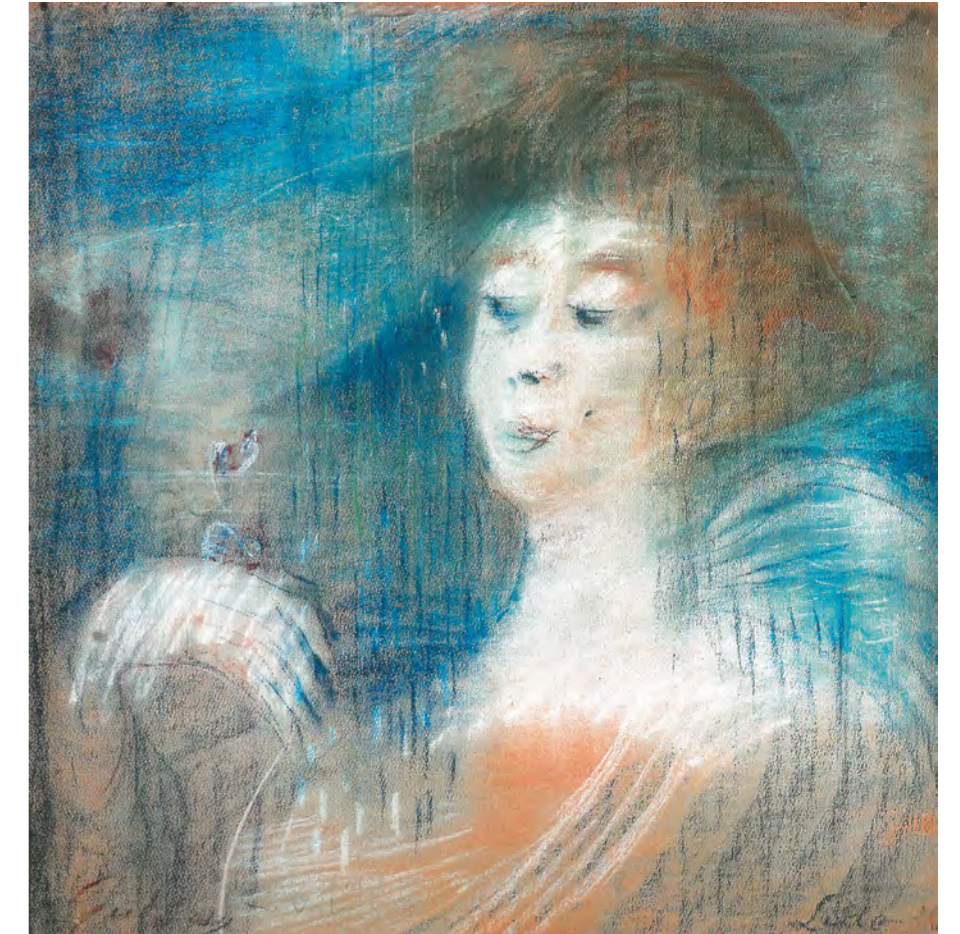
Gulácsy Lajos a századforduló jellemző bohém-életművész karakterei közé tartozott. Ahogy ő maga fogalmaz: „A művészetet tanítani, vagy tanulni nem lehet. Ez nem pálya – ez élet.” Piktúrájában a jelen és a múlt, a megfestett motívum és a mögötte húzódó szimbólumrendszer, allegóriák és allúziók széles tárháza bújik meg. Festészete mellett irodalmi munkássága is jelentős, írásai nem egy esetben közvetlen összefüggésbe hozhatók festményeivel, grafikáival. Képeinek álomszerű világát a valóságra is igyekezett kiterjeszteni. Szívesen öltözött maskarákba: pap,

lovag, Hamlet, Dante karakterében pózolva Székely Aladár és Pécsi József is több alkalommal fotózta a festőt. Sőt, jelmezeit olykor az utcán is felöltötte. A képzelet és a valóság közötti vékony mezsgyén élte ábrándos életét, kockára téve saját egzisztenciáját. Talán ebből a többszólamú művészi tevékenységből adódik Gulácsy népszerűségének egyik legfőbb oka is: életművének értelmezési lehetőségét nagyfokú szabadság jellemzi, az asszociációs lehetőségek gazdagságával, a valóság és mese határainak összemosásával. De vajon ez a

2. Odilon Redon: Két nő tájban, 1895 körül
Kröller-Müller Museum, Otterlo

3. Gulácsy Lajos: Visszaemlékezés egy fiatalasszonyra, 1912-1913
magántulajdon

drámai végkifejletbe torkolló pálya csupán időutazás, régmúlt korok emlékei, mesebeli díszletek és réveteg bolyongások véget nem érő meséje? Valóban csak egy eltévedt, hóbortos lovag alig két évtizedes kísértése, egy lovagé, aki betegséggel, nélkülözéssel dacolva minden idegszálával Itália legendákkal átítatott utcaköveibe kapaszkodott?

„Tévedésed a legnagyobb, Lavelais. Értem jött a múlt. Felkeresett. Tévedésed ugyanaz, mint minden esztétának. – Hiszen reám nem az idő, a káprázat hatott. Nem keresek összefüggést a mű és a kor között, melyben az megszületett. Elém véletlensége egy meglátás titkos pillanata sodorta, mint akáciák illatát egy ázott kertben egyszer” – adja meg a választ a fenti kérdésre Gulácsy a Didóban. Elvagyódása többet jelent más korok kósza pillanatainak felvillantásánál, hisz Gulácsy maga is aktív részese, ha tetszik elszenvedője ennek

az időutazásnak. Alkotói szerepvállalása sokkal inkább a művészet határainak kiterjesztésére irányul; túl az ideákon és a menekülésen, a maga szenuális teljességében igyekszik megélni Itália középkori világát, álmokkal és mesékkel átszőtt, semmihez sem fogható auráját. Nem egyszerűen kellék számára ez a világ, sokkal inkább egy létező test és képesség, mely egyedülként nyújt segítséget számára a fizikai lét elviselésében és fenntartásában.

Gulácsy szerelem-tematikája a lovagi trubadúrtól, a rokokó füledt erotikájáig széles skálán mozog. Jellemző azonban hogy idealizált nőalakjai – legyenek azok akár középkori alakok, akár rokokó modellek – elvéve sem hús-vér figurákként jelennek meg képein. Az érzékiség, a testi vágyak csak eszményi formában jelennek meg alkotásain, mintha alakjai a lovagias, a távolságtartó szerelem eszményének fennkölt

balladából lépnének elő. A szerelem idealizálása mellett, a beteljesületlenség legalább ekkora jelentőséggel bír az erotikus töltetű képeken. „Soha ne élj a mának – Várakozások bírnak egyedüli értékkel. A holnap, mely nem lesz soha egészen a tiéd. A pillanat végtelenséggel ér fel, ha el tud velünk hitetni egy nem létező örömet” – írja a művész ugyancsak a Didóban.

Ez az idealizálás és testetlenség a pasztell lehetőségfinomságával jelenik meg a Várakozás című képen. A háttérből épp csak kiváló, éteri nőalak összefonódott karjaiban mezei virágot tart. Ábrándos tekintete sejtelmesen a kép terén kívülre pillant, titokban tartva a jelenet részleteit. Sejtelmes és titokzatos tekintet ez, mellyel a művész időtlenséget tart fent a kép terében, mellyel szövevényes időutazás résztvevőjévé teszi a kép nézőjét is.

KASZÁS GÁBOR